

דף עבודה:

דובי הקוטב - חיים על הקרח בעולם מתחמם

● מיועד לכיתות ד'-ז'

● הנחיות עבודה:

ניתן לעבוד על הדף באופן עצמאי כל תלמיד לעצמו, או בזוגות.

חלק 1 – קראו היטב את הקטע הבא:

דובי הקוטב הם חיות בר מרשימות, החיות בצפון הרחוק; באיזור הארקטי הקפוא. הם שוחים היטב, מטפסים, וצדים, אך כדי לשרוד הם זקוקים לקרח. הקרח אינו רק "רקע" לנוף שבו הם חיים, אלא חלק הכרחי מהסביבה הטבעית שלהם.

כאשר הקרח יציב וקשיח, דובי הקוטב יכולים לנוע עליו ולחפש מזון. המזון העיקרי שלהם הוא כלבי ים שיוצאים לנשום דרך חורים בקרח. הדובים ממתינים להם שם, ומצליחים לצוד. בלי קרח, הדובים לא יכולים להתמקם ולהמתין קרוב לחורים שמהם כלבי הים עולים, והם מפספסים את ההזדמנות לצוד. בנוסף, כשהקרח נמס, כלבי הים מתרחקים ונעים במים פתוחים, וקשה מאוד לדובים להשיג אותם.

הקרח הוא גם שטח המחיה של הדובים, זה המקום שבו דובי הקוטב מוצאים בני זוג, מגדלים גורים, ולעיתים גם נחים בין שחייה אחת לשנייה. נקבות דובי הקוטב בונות מאורות (מערות שלג) סמוך לקרח. שם הן יולדות ומטפלות בגורים שלהן עד שייגדלו. לכן, הקרח הוא ממש בית - גם כמקום מחייה, גם כמקום ציד, וגם כמקום גידול הדובים הצעירים.

אולם בשנים האחרונות, הבית הזה הולך ונעלם. שינוי האקלים גורם להתחממות כדור הארץ והאזור הארקטי מתחמם פי שניים או שלושה מהר יותר משאר העולם. כתוצאה מכך, הקרח בים נמס מוקדם יותר בכל שנה באביב, ומתאחר להיווצר בסתיו, ובסך הכול יש פחות ופחות שטחי קרח. הקרח נעלם מאיזורים שלמים.

מה המשמעות של זה עבור דובי הקוטב?

כשהקרח נמס, הדובים מוצאים את עצמם בים הפתוח, ולכן נאלצים לשחות למרחקים ארוכים כדי להגיע לאזור שבו עדיין יש קרח שאפשר לצוד ממנו, או כדי לחזור ליבשה (כמו באלסקה, רוסיה או קנדה), שם הם נאלצים להמתין עד שהקרח יחזור.

הבעיה היא שביבשה אין להם מקורות מזון מתאימים, הם לא מוצאים שם כלבי ים, אלא רק מזון מועט שאינו מספיק לדובים בגודלם.

השחייה הזו דורשת מהם אנרגיה רבה. דובים שלא מצליחים להשיג מספיק מזון נחלשים, מרזים, ולעיתים פשוט לא שורדים את החורף.

גם הגורים נפגעים, רבים מהם לא מצליחים לשרוד את הדרך הארוכה עם האם, או את התנאים הקשים.

אבל יש גם תקווה: מדענים עוקבים אחר דובי הקוטב, אוספים נתונים, וחוקרים דרכים להגן עליהם. יש מקומות שבהם שומרים על אזורי מחיה בטוחים יותר, ומנסים לצמצם את פליטת גזי החממה שגורמים להתחממות.

חלק 2 – ענו על השאלות הבאות:

1. מהו החשיבות של הקרח לחיים של דובי הקוטב?
2. מה קורה לדובים כשיש פחות ופחות קרח בים?
3. למה הם נאלצים לשחות למרחקים גדולים, ואיך זה פוגע בהם?
4. איך נראים החיים של דובי הקוטב היום, לעומת העבר?
5. צאו לחקור בעצמכם: האם יש כיום דובי קוטב בגני חיות? היכן הם נמצאים? מה התנאים שבהם הם מוחזקים בגני החיות? האם התנאים בהם הם נמצאים בגני החיות תואמים את הצרכים הטבעיים שלהם?